

Дело C-8/24

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

9 януари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Хърватия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

4 октомври 2023 г.

Жалбоподател:

D. d.o.o.

Друга страна в производството:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

[...]

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Апелативен наказателен съд на Република Хърватия), [...] разглеждащ протеста на прокуратурата и въззивната жалба на дружеството D. d.o.o. от Z., подадени срещу решението на Županijski sud u Zagrebu (Окръжен съд Загреб, Хърватия) от 25 ноември 2022 г. [...], на основание член 267, трета алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“), отправя

ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
(анонимизиран текст)

I. Данни за запитващата юрисдикция

Запитваща юрисдикция: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Апелативен наказателен съд на Република Хърватия, наричан по-нататък „запитващата юрисдикция“)

[...]

II. Страни в главното производство

1. Търговско дружество D. d.o.o. със седалище в Z, Хърватия [наричано по-нататък „жалбоподателят“] [...].

[...]

2. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (Окръжна прокуратура Загреб, Хърватия, наричана по-нататък „ОП Загреб“) — органът, който е компетентен да поиска вписване на акта за конфискация, издаден от Okrožno sodišče v Mariboru (Окръжен съд Марибор, Словения, наричан по-нататък „ОС Марибор“), и допускане [на изпълнението му].

[...]

III. Главното производство и релевантните факти

a) Кратко представяне на главното производство

- 1 Запитващата юрисдикция разглежда протеста на прокуратурата и въззивната жалба на жалбоподателя срещу решението на Županijski sud u Zagrebu (Окръжен съд Загреб, наричан по-нататък „ОС Загреб“)¹, с което се признава акт за конфискация по присъда на ОС Марибор². Актът за конфискация се отнася за акции в L. Z. d.d., за които са в сила привременни мерки за обезпечаване на конфискация на имуществена облага.
- 2 По-специално [Република Словения], ОС Марибор, изпраща на ОП Загреб удостоверение за конфискация (наричано по-нататък „удостоверението“) по член 14 по Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация (наричан по-нататък „Регламентът“) и превод на встъпителната част, диспозитива и частите от първоинстанционната присъда, където се съдържа актът за конфискация, както и превод на встъпителната част и диспозитива на второинстанционното решение, с което се отхвърлят протеста и жалбата срещу първоинстанционната присъда, като по този начин актът за конфискация влиза в сила³. Вследствие на това ОП Загреб предлага на ОС Загреб да признае и изпълни акта за конфискация.

¹ Решение на ОС Загреб от 25 ноември 2022 г. [...]

² Присъда на ОС Марибор от 27 май 2020 г. [...], потвърдена с решение на словенския апелативен съд от 24 ноември 2021 г. [...]

³ В съответствие с член 14, параграф 2 от Регламента Република Хърватия е направила декларация, че когато ѝ се изпраща удостоверение за конфискация с оглед на признаването и изпълнението на акт за конфискация, издаващият орган трябва да изпрати оригинала на акта за конфискация или заверено копие от него, заедно с удостоверението за конфискация.

- 3 В производството по обжалване у запитващата юрисдикция възникват съмнения дали имуществото, за което е постановен актът за конфискация, попада в обхвата на Регламента по смисъла на член 2, точка 3 от него, и във връзка с това какви са правата на лицето, за което се отнася актът, в контекста на спазването на основните права от Хартата на основаните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), чието неспазване в изключителни случаи може да бъде основание за непризнаване и неизпълнение на акта за конфискация съгласно член 19, параграф 1, буква з) от Регламента, което ще бъде подробно развито по-долу.

б) Кратко представяне на фактите в главното производство

Данни за удостоверението за конфискация

- 4 От удостоверението е видно, че ОС Марибор е издал акт за конфискация⁴, с който разпорежда от жалбоподателя да се конфискуват акции в L. Z. d.d., а именно 31 669 акции, регистрирани по сметка на довереника H. V. d.d., и 25 250 акции, регистрирани по сметка на довереника P. V. d.d. (т. е. общо 56 919 акции в L. Z. d.d.).
- 5 В удостоверението ОС Марибор обозначава акциите в L. Z. d.d. като имуществена облага, набавена с престъпление, [...] по смисъла на член 2, точка 3, буква а) от Регламента, подлежаща на конфискация [...] без влязла в сила осъдителна присъда [...] вследствие на производство, свързано с извършено престъпление, по смисъла на член 2, точка 3, буква г) от Регламента.
- 6 В раздел Е от удостоверението ОС Марибор посочва, че е издал акта за конфискация във връзка с престъплението увреждане на кредиторите⁵ и престъплението изпиране на пари⁶, като за последното престъпление използва описанието от член 3, [параграф 1, точка 9] от Регламента (изпиране на облага от престъпна дейност).

6.1. ОС Марибор посочва също, че в процедурата по събиране на доказателства е станало ясно, че са налице всички предвидени от закона елементи на престъплението увреждане на кредиторите, тъй като през юни 2013 г. г-н J. T., действащ като формален ръководител на неплатежоспособното дружество I.J.S. d.d. и съгласно указанията на г-н D. R., г-н T. V., действащ като ръководител на дружеството V. K. d.o.o., и г-н D. K., действащ като ръководител на дружеството M. d.o.o., сключват

⁴ Акт на ОС Марибор от [...] 27 май 2020 г., в сила от 22 декември 2021 г.

⁵ Престъплението увреждане на кредиторите по член 227, параграф 2 от [словенския наказателен кодекс].

⁶ Престъплението изпиране на пари по член 245, параграф 3 във връзка с параграф 1 от [словенския наказателен кодекс].

правни сделки с цел измама и увреждане на кредиторите на дружеството I.J.S. d.d. За настоящото производство е от значение констатацията на ОС Марибор, че по този начин дружеството V.K. d.o.o. се оказва с вземане срещу дружеството I.J.S. и 56 919 акции в L. Z., с които е било обезпечено едно от вземанията и които до увеличаването на капитала през 2018 г. представляват 53,57 % от дяловото участие, като това става без реално плащане, т.е. само с поемане на задължение за плащане по сключените договори. По този начин на кредиторите на дружеството I.J.S. — дружествата [Z.E.H] и Z. D. H. d.d. — е нанесена значителна вреда.

6.2. ОС Марибор посочва, че след това са извършени други разпореждания с акциите в L. Z. d.d., за да се скрие техният произход. Така през юли 2013 г. г-н J. T., действащ като ръководител на дружеството I.J.S. и съгласно указанията на г-н D. R., и г-н D. R., действащ като ръководител на жалбоподателя, сключват договор, чрез който дружеството I.J.S. продава на жалбоподателя вземане срещу дружеството V. K. Същия ден г-н D. R., действащ като ръководител на жалбоподателя, и г-н T. V., действащ като ръководител на дружеството V. K., сключват договор за продажба на акции, чрез който V.K. продава 56 919 акции в L. Z. d.d. на жалбоподателя, който погасява задължението си за плащане на покупната цена с поемането на дълга на дружеството V.K. към дружеството I.J.S.

6.3. ОС Марибор посочва, че въпросните акции в L. Z. са били запорирани чрез привременни мерки, но в кратък период (16 септември — 20 октомври 2014 г.), в който акциите все пак не са били запорирани, а именно на 13 октомври 2014 г., е извършено прехвърлянето им по доверителни сметки, които не позволяват да се установи истинският собственик.

6.4. ОС Марибор посочва, че всички замесени лица, с изключение на г-н J. T., който е бил само фиктивен ръководител, са били наясно с поведението си и неговата противоправност, че са желали да постъпят така и че извършването на престъпленията е доказано както от обективна, така и от субективна страна.

6.5. По-нататък ОС Марибор посочва, че конфискуването на имуществената облага е разпоредено по мотивирано предложение на прокуратурата, направено в заключителното ѝ изявление, въз основа на обстойно проведена процедура по събиране на доказателства.

7 В раздел 3 от удостоверението ОС Марибор посочва, че представителят на жалбоподателя, г-н Z. Z., участва лично в съдебното производство.

7.1. По-нататък ОС Марибор пояснява, че е изслушал г-н Z. Z. в съдебното заседание и го е приканил в съответствие с разпоредите на член 500 от Zakon o kazenskem postopku [Закон за наказателното производство, наричан по-нататък „словенският ZKP“] да вземе отношение по евентуалната конфискация на имуществена облага от друг получател, а именно

жалбоподателя, и че във връзка с определянето на имуществената облага има право да представи доказателства, а със съгласието на председателя на състава и да зададе въпроси, като го предупреждава за възможната конфискация на имуществената облага, а именно на 56 919-те акции в L. Z.

7.2. Според ОС Марибор тогава г-н Z. Z. е посочил, че е запознат с временното обезпечение, че според него то е неоснователно и че поради това чрез адвокат вече е подал жалба до ОС Загреб, но без успех. Той посочил също, че ще обжалва, ако се стигне до конфискация на акциите.

7.3. По-нататък [ОС] Марибор посочва, че извлечение от присъдата от 27 май 2020 г., където се съдържа актът за конфискация (въстъпителна част, диспозитив, част от мотивите, посветени на конфискацията на имуществената облага, и начин за обжалване), заедно с превод на хърватски език е било връчено на жалбоподателя, който получил всичко на 13 октомври 2020 г., но не обжалвал.

7.4. Присъдата на ОС Марибор влиза в сила на 22 декември 2021 г. след като е потвърдена с решение на апелативния съд. Решението на апелативния съд е връчено на жалбоподателя на 12 януари 2022 г. Удостоверението е издадено на 17 февруари 2022 г.

Данни от предоставеното извлечение от присъдата на ОС Марибор

8 От присъдата на ОС Марибор следва, че състав от този съд е провел наказателно производство срещу подсъдимите г-н Lj. P., г-н F. J., г-жа M. V. S. и г-н S. Z. въз основа на обвинителен акт на Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (Специализирана прокуратура на Република Словения) от 29 май 2017 г., допълнен на 23 октомври 2017 г. и изменен на 21 април 2020 г., за извършване на престъплението злоупотреба със служебно положение или власт по член 244, параграф 2 във връзка с параграф 1 и член 25 от Kazenski zakonik (словенския Наказателен кодекс).

9 След съдебното заседание, проведено на 22 май 2020 г. в присъствието на посочените по-горе подсъдими, техните защитници и прокуратурата, на 27 май 2020 г. ОС Марибор постановява присъда, с която подсъдимите са оправдани.

9.1. Така съгласно диспозитива на присъдата подсъдимите са оправдани по обвинението, че от 11 до 25 юли 2007 г. в стопанския оборот, действайки като съизвършители, са използвали своето служебно положение и власт с цел дружеството I.J.S. d.d. да си набави значителна имуществена облага.

9.1.1. Според обвинението дружеството Z.D.H., представлявано от председателя на управителния съвет г-н F. J., сключва договор за кредит с банка, за чието обезпечаване дружеството Z.E.H., представлявано от председателя на управителния съвет г-н S. Z., дава в залог акции в

дружествата Н., С.С. и В. Впоследствие през В. са преведени средства на дружеството Z.D.H., което, представлявано от члена на управителния съвет г-н Lj. P., междувременно сключва договор за заем с дружеството Z.E.H. за същата сума, а дружеството Z.E.H., представлявано от г-жа M. V. S., сключва договор за заем за приблизително същата сума с дружеството I.J.S., представлявано от формалния ръководител г-н D. Š. За обезпечаване на последния заем дружеството I.J.S., макар и свързодлъжняло, издава за обезпечение две бланкови менителници и менителнично изявление. По този начин подсъдимите увредили имуществото на дружеството Z.E.H., което било лишено от заложените ценни книжа и [...] въпреки продажбата на заложените ценни книжа остава задължено към банката като кредитор, като същевременно набавили за дружеството I.J.S. d.d. значителна имуществена облага.

9.2. Диспозитивът на присъдата на ОС Марибор съдържа и решение, че на основание член 498а, параграф 1, точка 1 от словенския ZKP в полза на Република Словения от жалбоподателя се конфискуват общо 56 919 акции в L. Z. d.d, а начинът на изпълнение на конфискацията ще се реши в държавата изпълнител.

- 10 В мотивите към присъдата се посочва, че решението за конфискация на акциите се основава на резултатите от процедурата по събиране на доказателства, която е разкрила, че през 2013 г. г-н J. T., действащ като формален ръководител на неплатежоспособното дружество I.J.S. d.d. и съгласно указанията на г-н D. R., г-н T. V., действащ като ръководител на дружеството V. K. d.o.o., и г-н D. K., действащ като ръководител на дружеството M. d.o.o., са извършили престъплението увреждане на кредиторите, съответно изпиране на пари (както бе посочено по-горе в точка б от настоящото запитване и подточките към нея).

10.1. На 27 януари 2020 г. съдебният състав на ОС Марибор изслушва представителя на жалбоподателя, г-н Z. Z., по който повод той получава указания и взема отношение, както бе посочено в точки 7.1. и 7.2. от настоящото запитване.

10.2. По-нататък от присъдата следва, че на 22 май 2020 г. ОС Марибор провежда открито съдебно заседание в присъствието на прокурора, четиримата подсъдими и техните защитници, като в завършителното си изявление прокурорът предлага от жалбоподателя да конфискува имуществената облага.

10.3. В мотивите към присъдата по-нататък се посочва, че за престъплението увреждане на кредиторите е водено досъдебно наказателно производство (в рамките на което са извършени претърсвания на жилище и е наложено временно обезпечение по искането за конфискация на имуществената облага), като съдебната преписка [...] се е отнасяла и за това престъпление, но за него впоследствие не е повдигано обвинение.

10.4. От мотивите по-нататък следва, че г-н J. T. междуременно е починал, а г-н D. R. е изслушан като свидетел по това дело.

10.5. В мотивите след това се посочва, че решението за конфискация на акциите е постановено в производството, в което е постановена оправдателната присъда, а не в рамките на специално производство, което се провежда от специализиран състав след влизането в сила на присъдата, но че жалбоподателят в качеството му на получател на противоправно набавената имуществена облага не е ошетен от това. Причината била, че правото на обжалване е осигурено с присъдата, срокът за обжалване е по-дълъг отколкото при определение, по жалбата се произнася същата съдебна инстанция, а специализираният състав и съдия-следователят не могат да събират и обсъждат повече доказателства от вече събраните от съдебния състав.

- 11 На запитващата юрисдикция са предоставени встъпителната част и диспозитивът на решението на апелативния съд, от които е видно, че съставът на този съд е отхвърлил протеста на прокуратурата и е потвърдил първоинстанционната присъда на ОС Марибор на заседанието, проведено на 24 ноември 2021 г. в присъствието на всички подсъдими, техните защитници и апелативната прокуратура.

Доводи на страните

а) Оплаквания на жалбоподателя

- 12 В жалбата си жалбоподателят счита за погрешна констатацията на ОС Марибор, че отговорното за дружеството лице (г-н Z. Z.) „се е явило лично на съдебния процес, в резултат на който е издаден[a] [...] окончателната присъда“ (раздел 3 от удостоверението).

12.1. Той отбелязва, че отговорното за жалбоподателя лице е участвало в съдебното заседание в качеството на свидетел.

12.2. Жалбоподателят посочва, че актът за конфискация не е издаден в резултат на съдебното заседание, в което е участвал г-н Z., тъй като прокуратурата е направила предложението за конфискация на имуществената облага едва впоследствие в заключителното изявление.

12.3. Той изтъква, че производството по налагане на временно обезпечение, в което е подал жалба до ОС Загреб, е отделно и специално производство спрямо онова, в което ОС Марибор постановява оправдателната присъда и акта за конфискация.

- 13 Жалбоподателят не е съгласен, че производството, в което е постановен актът за конфискация, е производство, въз основа на което е възможно по силата на регламента да се признае и изпълни издаденият акт за

конфискация, и твърди, че правата и свободите, посочени в Хартата, очевидно са нарушени.

13.1. Той изтъква, че предмет на наказателното производство е било обвинението в извършване на престъплението злоупотреба със служебно положение и власт през 2007 г., а актът за конфискация се основава на фактически констатации, съдържащи се в мотивите на присъдата, във връзка с други престъпления, които са извършени от други лица и в друг период. Тези лица не са участвали в производството. В тази посока той сочи Предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно отнемането и конфискацията на активи от 25 май 2022 г. СОМ(2022) 0245, съгласно което конфискацията на имущество от трети лица без осъдителна присъдата е възможно, когато наказателното производство е започнало, но не може да продължи поради болест, укриване, смърт, имунитет или амнистия на заподозряното или обвиняемото лице или поради изтичането на сроковете за провеждане на наказателно преследване, но не и при оправдателна присъда.

13.2. Жалбоподателят твърди, че не е имал фактическа възможност за участие в производството, тъй като отговорното за дружеството лице е призовано веднъж в съдебното заседание в качеството на свидетел; тъй като е получил присъдата на ОС Марибор в превод на хърватски език не в цялостен вид, а само като извлечение, поради което е нарушено правото на език, а съответно и правото на защита, правото на достъп до съд и правото на ефективни правни средства за защита. Той освен това оспорва изцяло получаването на извлечение от присъдата, както се посочва в удостоверението от 13 октомври 2020 г., и предлага да се извърши графологическа експертиза, като твърди, че е получил присъдата едва след като я е поискал през февруари 2022 г., тоест след издаването на удостоверението.

б) Становище на прокуратурата

- 14 Прокуратурата твърди, че същината на това производство се свежда до това, че подсъдимите са оправдани по обвинението в злоупотреба със служебно положение и власт чрез даването на възможност за набавяне на противоправна имуществена облага при закупуването на акции в L. Z., след което се е стигнало до безвъзмездното прехвърляне на всички акции към жалбоподателя, спрямо който е издаден актът за конфискация.

14.1. Според прокуратурата в производството не се е стигнало до нарушаване на процесуалните изисквания спрямо жалбоподателя, тъй като отговорното лице е било уведомено за правото да представи доказателства и да постави въпроси, било е запознато с възможността за конфискация на акциите и не е обжалвало връченото извлечение от присъдата. Що се отнася до самото производство по конфискация, прокуратурата посочва, че до конфискацията се е стигнало в съответствие със словенския ЗКР и че

съгласно съображение 13 от Регламента липсата на аналогичен законодателен подход в Република Хърватия е ирелевантна за постановяването на решение за признаване и изпълнение на акта за конфискация въз основа на Регламента.

14.2. Самите оплаквания в протеста на ОП Загреб се отнасят до начина на изпълнение на акта за конфискация и не са релевантни за съдържанието на настоящото искане за тълкуване.

IV. Национални разпоредби, които е възможно да намерят приложение по делото

15 Пряко приложение по делото има Регламентът (член 288, параграф 2 ДФЕС).

а) Хърватското право

16 Съгласно член 480, параграф 1 от *Zakon o kaznenom postupku* (Закон за наказателното производство) (*Narodne novine* № 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 — Решения на *Ustavni sud* (Конституционен съд, Хърватия), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 и 80/22 [...]) при въззивно обжалване:

„Второинстанционният съд може на съвещание на състава или въз основа на проведено съдебно заседание да отхвърли въззивната жалба като просрочена или недопустима, или пък да я отхвърли като неоснователна и да потвърди първоинстанционната присъда, или да отмени присъдата и върне делото на първоинстанционния съд за ново разглеждане и решаване, или да измени първоинстанционната присъда.“

б) Словенското право

17 Член 498[a] от словенския ZKP:

„1) Освен в случаите, в които наказателното производство приключи с присъда, с която подсъдимият е признат за виновен, парите или имуществото с незаконен произход по член 245 от Наказателния кодекс и незаконно даденият или приетият подкуп по членове 151, 157, 241, 242, 261, 262, 263 и 264 от Наказателния кодекс се конфискуват и:

1. ако са доказани предвидените от закона елементи на престъплението по член 245 от Наказателния кодекс, от които е видно, че произходът на посочените в този член пари или имущество е от престъпления [...]

[2)] Съставът се произнася с определение по това (член 25, параграф 6) въз основа на мотивирано предложение на прокурора; преди това по искане на състава съдия-следователят събира данни и проучва всички обстоятелства, които са от значение за установяването на незаконния произход на парите или имуществото, съответно на незаконно дадения или приетия подкуп.

[3]) Заверен препис от определението по предходния параграф се връчва на собственика на конфискуваните пари или имущество, съответно подкупа, ако самоличността му е известна. [...]

[4]) Собственикът на конфискуваните пари или имущество, съответно подкупа, има право да обжалва определението по параграф 2 от този член, ако счита, че няма законно основание за конфискацията.“

V. Разпоредби от правото на Съюза, чието тълкуване се иска:

18 *Хартата:*

Член 47. Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

„Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.“

19 *Регламентът:*

Член 1 „Предмет“

„1. С настоящия регламент се уреждат правилата, съгласно които една държава членка признава и изпълнява на своята територия актове за обезпечаване и актове за конфискация, издадени от друга държава членка в рамките на производства с наказателноправен характер.

2. Настоящият регламент не води до изменение на задължението за спазване на основните права и правни принципи, заложиени в член 6 от ДЕС“.

Член 2 „Определения“

[...]

„3. „имущество“ означава всякаква форма на имущество, материална или нематериална, движима или недвижима, както и правни документи или инструменти, доказващи право върху такова имущество или интерес от такова имущество, за което издаващият орган счита, че:

а) представлява облага от престъпна дейност или е равностойно на пълната стойност или само на част от стойността на такова облага;

[...]

г) подлежи на конфискация по силата на някоя от разпоредбите относно правомощията за конфискация, включително конфискация без окончателна присъда съгласно правото на издаващата държава вследствие на производство, свързано с извършено престъпление;“

Член 19 „Основания за непризнаване и неизпълнение на актове за конфискация“

„1. Изпълняващият орган може да реши да не признае или да не изпълни акт за конфискация само ако:

[...]

з) в извънредни ситуации, когато има сериозни основания да се счита, на базата на конкретни и обективни доказателства, че изпълнението на акта за конфискация, поради конкретните обстоятелства по случая, би довело до явно нарушение на относимо основно право, предвидено в Хартата, и по-специално правото на ефективни правни средства за защита, правото на справедлив съдебен процес и правото на защита“.

Член 33 „Правни средства за защита в изпълняващата държава срещу признаването и изпълнението на акт за обезпечаване или акт за конфискация“

„1. Засегнатите лица имат право на ефективни правни средства за защита в изпълняващата държава срещу решението за признаване и изпълнение на актове за обезпечаване съгласно член 7 и актове за конфискация съгласно член 18. [...]

2. Основанията по същество за издаване на акта за обезпечаване или акта за конфискация не подлежат на оспорване пред съд в изпълняващата държава“. [...]

20 *Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облиги от престъпна дейност в Европейския съюз (наричана по-нататък Директива 2014/42/ЕС)*

Член 8 „Предпазни клаузи“

[...]

„7. Без да се засягат Директива 2012/13/ЕС и Директива 2013/48/ЕС, лица, чието имущество е засегнато от решение за конфискация, имат право на достъп до адвокат по време на производството за конфискация във връзка с определянето на облигите и средствата на престъплението, за да могат да

защитават правата си. Засегнатите лица се уведомяват за това свое право“.
[...]

VI. Причини за отправяне на преюдициалното запитване

- 21 Запитващата юрисдикция се произнася по протеста и жалбата срещу първоинстанционното решение на ОС Загреб, с която е признат издаден от ОС Марибор акт за конфискация. В закона не е предвидено редовно правно средство за обжалване на решението на запитващата юрисдикция, поради което съгласно член 267, трета алинея ДФЕС, след като има съмнения в тълкуването на Регламента, запитващата юрисдикция по принцип е длъжна да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз (решение от 5 октомври 2021 г. на Съда на ЕС, голям състав, С-561/19., *Consortio Italian Management*).
- 22 Преди всичко трябва да се отбележи, че наред с удостоверението Република Хърватия изисква и оригинала на акта за конфискация (член 14, параграф 2 от Регламента), който в конкретния случай е съставен от присъдата на ОС Марибор и решението на апелативния съд. Тези актове са предоставени на запитващата юрисдикция (и на жалбоподателя, за което ще стане дума по-нататък) само частично, а именно частите, които според ОС Марибор са релевантни за настоящото производство, тоест предоставени са въстъпителната част и диспозитива (страници 1—4), част от мотивите (страници 63—71) и указанията за начина на обжалване (страници 71 и 72) от присъдата на ОС Марибор, както и въстъпителната част и диспозитива на решението на апелативния съд.

22.1. От така представените документи може да се заключи, че ОС Марибор е провел наказателно производство срещу четирима подсъдими⁷, обвинени в извършване на престъплението злоупотреба със служебното положение и власт през 2007 г. От описанието на фактите за престъплението, за което подсъдимите са оправдани, в диспозитива на присъдата няма нито едно позоваване на акциите в *L. Z.*, а мотивите относно от тази част от присъдата не са предоставени. Освен това четиримата подсъдими са участвали в това наказателно производство, където са се запознали с обвинението и са имали възможност да го оспорят с помощта на защитник, така че в крайна сметка са били оправдани по обвинението. Сочейки причините за оправдателната присъда, ОС Марибор обсъжда по-специално събития, настъпили след 2007 г., а именно събития през 2013 г., в които вече са участвали други лица⁸, а не четиримата подсъдими. Издаването на акта за конфискация почива на тези мотиви.

⁷ Подсъдими: [...]

⁸ Други лица: [...]

23 Следователно в случая актът за конфискация се основава на оправдателна присъда.

23.1. Ето защо възниква въпросът дали изразът „свързано с престъпление производство, което може да доведе до конфискация на имущество и без осъдителна присъда“ по смисъла на член 2, точка 3 от Регламента обхваща и наказателно производство, приключило с оправдателна присъда?

24 Запитващата юрисдикция има и други колебания, ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен.

25 Всъщност в случая е постановена оправдателна присъда заедно с акт за конфискация, който се основава на съдържащи се в мотивите констатации за извършването на друго престъпление от други извършители, а не от подсъдимите. Става въпрос обаче за наказателно дело, а не за искане с гражданскоправен характер като в главното производство по дело C-234/18 на Съда на ЕС (решение от 19 март 2020 г., Agro in 2001, ECLI:EU:C:2020:221)

25.1. Според хърватския Закон за наказателното производство, конфискацията на имуществената облага се взема предвид в осъдителната присъда или в присъдата, в която се установява, че подсъдимият е извършил противоправно деяние, за което е повдигнато обвинение в производства *in rem*. Такива производства обаче се водят по искане на съответния правоимащ, като в диспозитива на присъдата се посочват елементите на деянието, чрез което е набавена имуществената облага, а лицата, от които се предлага да се конфискува имуществената облага, могат да участват в производството и да оспорват всички елементи, както по отношение на самото деяние, така и по отношение на онези факти, от които зависи конфискацията на имуществената облага, като също така имат право на пълномощник.

25.2. Отделно от това запитващата юрисдикция взема предвид и целите, преследвани с приемането на Регламента, а именно улесняване на взаимното признаване и изпълнението на актове за конфискация, и особено съображение 13 от Регламента, където се посочва, че няма пречка за признаването и на актове, каквито не съществуват в системата на изпълняващата държава.

25.3. Запитващата юрисдикция освен това взема предвид и Директива 2014/42/ЕС, която чрез определяне на минимални правила се стреми да сближи уредбите на държавите членки относно конфискацията и по този начин да засили взаимното доверие и ефективността на трансграничното сътрудничество. Така, съгласно посочената директива, в чийто обхват попада прането на пари, конфискацията на имуществена облага зависи от наличието на влязла в сила осъдителна присъда за извършено престъпление (член 4, параграф 1) или от специално производството вследствие на

невъзможност да се приключи започнатото наказателно производство поради заболяване или бягство на заподозряно лице или обвиняем (член 4, параграф 2). В това отношение е ясно, че тази директива урежда минималните правила, а отделните национални правила могат да предвидят и по-широк обхват от предвидения в нея.

25.4. В разглеждания случай от мотивите следва, че едно от лицата, което съгласно мотивите в присъдата на ОС Марибор е участвало в извършването на престъплението увреждане на кредиторите, г-н J. T., междувременно е починало, но и ОС Марибор не счита това лице за извършител на престъплението. Такива данни обаче няма за другите лица (г-н T. V. и г-н D. K.), докато г-н D. R., според мотивите в присъдата, е изслушан по делото като свидетел. Освен това ОС Марибор изрично посочва в присъдата си че за престъплението увреждане на кредиторите е водено и досъдебно наказателно производство (не се посочва срещу колко заподозрени), но че то не е довело до внасянето на обвинение за това деяние.

25.5. В този контекст трябва да се отбележи, че в диспозитива на присъдата на ОС Марибор липсват данните за извършителите и описанието на престъплението, с които този съд обосновава акта за конфискация.

25.5.1. В това отношение запитващата юрисдикция взема предвид и решението на Съда на ЕС от 12 октомври 2023 г., C-726/21, *Inter-Consulting* (ECLI:EU:C:2023:764), оповестено по време на изготвянето на настоящото искане за тълкуване, което действително се отнася за други източници на правото на Съюза, но в което Съдът на ЕС отбелязва важността не само на диспозитива на съдебния акт, но и на фактите, изложени в мотивите, на тези, които са били предмет на досъдебното производство, както и на всички други релевантни сведения.

25.5.2. По това дело обаче се обсъжда прилагането на принципа *ne bis in idem*, тоест взаимното доверие между държавите членки в съответните им системи на наказателно правосъдие, означаващо че всяка от тях приема прилагането на действащото в другите държави членки наказателно право дори когато прилагането на собственото ѝ национално право би довело до различен резултат. Всичко това се налага, за да се избегне възможността вътре в пространството на свобода, сигурност и правосъдие лицето, срещу което производството е окончателно приключило, да бъде преследвано за същото деяние. Ето защо според запитващата юрисдикция съвкупността от факти, която е била известна на органите (отговарящи за наказателното преследване) на една държава, като такава води до окончателно решение, на което съответно се основава забраната *bis in idem*.

25.5.3. За разлика обаче от това дело, същината на проблема в разглеждания случай е липсата на обвинение, съответно на искане за фактическо установяване на елементите и извършителите на престъпленията, на които съответния съд основава акта за конфискация, който аспект съответно

логически засяга обхвата на обсъжданията по делото и предвидимостта на този обхват за участниците в производството, още повече, че формалното искане за конфискация на акциите е направено чак в заключително изявление.

25.6. Поради всичко това, ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, възниква въпросът дали изразът „свързано с престъпление производство, което може да доведе до конфискация на имущество и без осъдителна присъда“ по смисъла на 2, точка 3 от Регламента обхваща и наказателно производство, приключило с оправдателна присъда заедно с акт за конфискация на определено имущество в качеството му на противоправно имуществена облага, набавена с друго престъпление, а не с престъплението, по повод на което е постановена оправдателната присъда, в чието извършване са участвали не подсъдимите, а лица, срещу които не е повдигнато обвинение?

26 Ако отговорът на този въпрос е утвърдителен, за запитващата юрисдикция възникват и въпроси във връзка със спазването на правата от Хартата в производството, в което е издаден акта за конфискация, който жалбоподателят счита за проблематичен.

26.1. В това отношение трябва да се отбележи, че запитващата юрисдикция отчита важността на принципа на взаимно признаване като основополагащ камък за сътрудничеството в областта на правораздаването и съответно член 33, параграф 2 от Регламента, съгласно който основанията по същество за издаване на акта за конфискация не подлежат на оспорване пред съд в изпълняващата държава.

26.2. Запитващата юрисдикция същевременно взема предвид и процесуалните гаранции по Директива 2014/42 съгласно тълкуването им от Съда на ЕС в решение по съединени дела C-845/19 и C-863/19 (решение от 21 октомври 2021 г., *Окръжна прокуратура — Варна*, ECLI:EU:C:2021:864).

26.3. Всичко това се изтъква в контекста на съществуващи колебания предвид важността на принципа на взаимното признаване, тъй като съгласно член 19 от Регламента до отхвърляне на акта за конфискация поради неспазване на права от Хартата може да се стигне само в изключителни случаи.

27 В мотивите към присъдата ОС Марибор всъщност посочва, че „събитията, които са настъпили няколко години по-късно, не могат да доведат до осъдителна присъда“ и по-нататък обсъжда онези събития, в които открива доказателства за извършването на престъпленията увреждане на кредиторите и изпиране на пари, в чието извършване обаче са участвали други лица.

27.1. Освен това се оказва, че за престъплението увреждане на кредиторите е водено досъдебно наказателно производство, което обаче не е довело до повдигане на обвинение.

27.2. В разглеждания случай отговорното за жалбоподателя лице в качеството на получател на противоправно набавената имуществена облага е участвало в едно съдебно заседание и макар жалбоподателят да твърди, че по този повод г-н Z. е разпитан като свидетел, което трябва да се провери, същият все пак е бил предупреден за възможната конфискация на акциите, както и за възможността да представи доказателства и постави въпроси в производството. Излиза, че по този повод г-н Z. не е бил предупреден, че има право на адвокат в хода на цялото производство по конфискация във връзка с определянето на имуществената облага съгласно член 8 от Директива 2014/42/ЕС (вж. решение на Съда на ЕС, C-845/19 и C-863/19).

27.3. Освен това по време на участието му в съдебното заседание на 27 януари 2020 г. още не е било направено искането за конфискация на имуществената облага, тъй като, както се посочва в удостоверението, прокуратурата прави това искане чак в заключителното си изявление през май 2020 г. Съдът съответно е водел съдебното заседание с оглед на обвинението, повдигнато през 2017 г., и в хода на производството като свидетел е разпитан и г-н D. R. (ръководител на жалбоподателя до 2 май 2018 г.).

27.4. Така излиза, че участието на жалбоподателя в производството — което участие предполага, че той знае какъв е предметът на производството и последиците, до които то може да доведе — се основава на факта, че акциите са били временно запорирани по делото срещу четиримата подсъдими (които ще бъдат оправдани по обвинението), факта, че дружеството чрез адвокат подава жалба срещу решението на ОС Загреб, който признава акта за обезпечаване (чрез определени привременни мерки по делото срещу четиримата подсъдими), факта, че в производството срещу четиримата подсъдими представителят на жалбоподателя е бил уведомен от съда за възможността активите да се конфискуват, да се поставят въпроси и да се представят доказателства и то преди прокуратурата формално да направи предложение за конфискация.

27.5. По-нататък, от преписката е видно, че на жалбоподателя като лице, за което се отнася актът, тоест като получател на противоправната имуществена облага, са връчени само откъси от присъдата на ОС Марибор, като при това според запитващата юрисдикция цялата присъда съставлява документ от съществено значение (вж. член 3, параграф 2 от Директива 2010/64/ЕС относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство, що се отнася до правата на заподозрените или обвиняемите) и стандартите за справедлив процес изискват да се предостави цялата присъда.

27.6. Накрая, трябва да се изтъкне също, че според ОС Марибор той е предоставил (откъсите от) присъдата на жалбоподателя, който не я е обжалвал. Жалбоподателят обаче твърди, че не е получил присъдата и в това отношение предлага да се съберат доказателства (да се представи разписката от връчването и да се извърши графологична експертиза), което повдига и въпроса за обхвата на проверката и консултацията с издаващия орган в контекста на важността на принципа на взаимното признаване и разпоредбата на член 33 от Регламента, съгласно който основанията по същество за издаване на акта за конфискация не подлежат на оспорване пред съд в изпълняващата държава.

28 Въз основа на гореизложеното пред запитващата юрисдикция възникват и въпросите дали противоречи на Регламента, член 1, параграф 2 от него и член 47 от Хартата признаването на акт за конфискация, постановен в наказателно производство, в което засегнатото лице по смисъла на член 2, точка 10 от същия регламент:

- не е призовано да участва във всички фази на наказателното производство;
- не е уведомено за правото на адвокат през цялото производство;
- е получило не пълния текст на присъдата, в която се съдържа актът за конфискация, на разбираем за него език, а само откъси от нея и не е обжалвало така връчената присъда.

VII. Искане за тълкуване

I Обхваща ли изразът „свързано с престъпление производство, което може да доведе до конфискация на имущество и без осъдителна присъда“ по смисъла на член 2, точка 3 от [Регламент 2018/1805] и наказателно производство, приключило с оправдателна присъда?

II Обхваща ли изразът „свързано с престъпление производство, което може да доведе до конфискация на имущество и без осъдителна присъда“ по смисъла на 2, точка 3 от [Регламент 2018/1805] и наказателно производство, приключило с оправдателна присъда заедно с акт за конфискация на определено имущество в качеството му на противоправна имуществена облага, набавена с друго престъпление, а не с престъплението, по повод на което е постановена оправдателната присъда, в чието извършване са участвали не подсъдимите, а лица, срещу които не е повдигнато обвинение?

III Противоречи на [Регламент 2018/1805], член 1, параграф 2 от него и член 47 от Хартата признаването на акт за конфискация, постановен в наказателно производство, в което засегнатото лице по смисъла на член 2, точка 10 от същия регламент:

- не е призовано да участва във всички фази на наказателното производство;
- не е уведомено за правото на адвокат през цялото производство;
- е получило не пълния текст на присъдата, в която се съдържа актът за конфискация, на разбираем за него език, а само откъси от нея и не е обжалвало така връчената присъда.

Загреб, 4 октомври 2023 г.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ